

A Dél-Őrjeg HUKN20032 kjtt. célkitűzései és prioritásai

Prioritások (SDF 4.2 Quality and Importance)

Kiemelt fontosságú cél a következő élőhelyek/fajok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása: 3150 (természetes eutróf tavak), 3160 (természetes disztróf tavak), Anisus vorticulus (apró fillércsiga), Lutra lutra (vidra).

Kiemelt fontosságú cél a következő fajok/élőhelyek kedvező természetvédelmi helyzetének helyreállítása: 6410 (kékperjés rétek), 6440 (mocsárrétek), 91E0 (láperdők), 91F0 (keményfás ligeterdők), Apium repens (kúszó zeller), Lycaena dispar (nagy tűzlepke), Maculinea teleius (vérfű-boglárkalepke), Misgurnus fossilis (réti csík), Umbra krameri (lápi póc), Emys orbicularis (mocsári teknős).

Természetvédelmi célkitűzések (SDF 6.2 Management)

Általános célkitűzés:

A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

Részletes célkitűzések:

A jelölő élőhelyek kiterjedése ne csökkenjen.

A jelölő élőhelyek természetessége ne csökkenjen, kivéve ha ez közvetlenül elháríthatatlan külső ok (például időjárási szélsőség, fogyasztószervezet gradációja), vagy erdei élőhely esetén a faállomány engedélyezett véghasználata, illetve a felújítás érdekében szükségyszerűen végzett talajmunka miatt következik be. Erdei élőhelyek megóvandó természetes tulajdonságai közé tartozik egyebek között a heterogén tér- és korszerkezet, a legyengült egészségű fák jelenléte, az álló és fekvő holtfák jelenléte, a fajgazdag cserje- és gyepszint.

A tájidegen fafajok elegyaránya ne növekedjen a jelölő erdei élőhelyek állományában.

A 91E0 (láperdők és puafás ligeterdők) és 91F0 (keményfás ligeterdők) jelölő élőhelyek állományainak összességén (típusonként külön végezve az összesítést) a tájidegen fafajok elegyaránya felmérési időszakonként (hat évenként) legalább 7%-al csökkenjen.

A jelölő élőhelyek inváziós veszélyeztetésének mértéke ne növekedjen. Ennek érdekében a jelölő élőhelyekkel érintkező, az adott helyen tényleges inváziós fenyegetést jelentő tájidegen fásszerű állományok telepítése kerülendő. Újonnan telepített, vagy erdőfelújítás során létesített tájidegen fásszerű állomány és a jelölő élőhelyek között legalább 20 m széles védőzónát szükséges létesíteni őshonos fásszerű növényzetből, vagy legalább 30 m széles védőzónát lágyszzerű növényzetből.

A 91E0 (láperdők és puhafás ligeterdők) és 91F0 (keményfás ligeterdők) jelölő élőhelyek állományainak tíz éves felbontású korosztályszerkezetében ne csökkenjen a térségben szokásos erdőgazdálkodási gyakorlat szerint már véghasználatra előírható korosztályok, továbbá az őket egyfelől megelőző korosztály összesített területi kiterjedése. Ne kerüljön tehát véghasználatra több idős erdőállomány, mint amennyi korosodásával belép a hasonló ökológiai funkciót ellátni képes korosztályokba. A célkitűzés megvalósulása tíz éves erdőtervezési ciklusonként vizsgálandó. Erdőtervezési ciklusonként 50%-os aránynál jobban ne csökkenjen véghasználat révén egyetlen korosztály területi részaránya sem.

Azokon a jelölő erdei élőhelyeken, amelyeken az erdőállomány képes felújulni a maga természetes ökológiai folyamataira jellemző módon (természetes sebességgel, állománysűrűséggel, állományszerkezettel), ott biztosítani szükséges a természetszerű felújítások lehetőségét. Legyenek elhárítva az olyan, természetszerű felújításokat akadályozó hatások – közöttük a túltartott nagyvadállomány kedvezőtlen hatása -, amelyek gyengítésének és megszüntetésének technológiája ismert, és reálisan kivitelezhető.

A 91E0 (láperdők és puhafás ligeterdők) jelölő élőhely természetessége felmérési időszakonként (hat évenként), legalább összesített területének 5%-án növekedjen, elsősorban az elegyedő tájidegen növényfajok irtása és a természetes vízháztartási viszonyok helyreállítása révén.

Az erősebb vízhatást igénylő, javítandó természetvédelmi helyzetű gyepi élőhelyek (6410 kékperjés rétek, 6440 mocsárrétek) ökológiai állapota, természetessége típusonként külön vizsgálva, felmérési időszakonként (hat évenként), legalább az összesített területük 7%-án javuljon, elsősorban a természetes vízháztartási viszonyok helyreállítása, a tájidegen inváziós növényfajok irtása, a szántóterületekről eredő zavaró hatások mérséklése és a gyepkezelési gyakorlat javítása – így a legeltetett állatok mennyiségének, fajtájának és fajtajának optimalizálása, a szükségtelen tisztítókaszálások visszaszorítása, a mozaikos, hagyásterületes kaszálási gyakorlat és az élővilágot kímélő kaszálógéptípusok terjesztése, a kaszálási módok diverzifikálása – révén. A meglévő élőhelyek ökológiai állapotának, természetességének javítása kiváltható jelölő vizes élőhelyek újonnan történő kialakításával, rekonstrukciójával is (a természetességnövelési célkitűzés teljes egészében a meglévő vizes élőhelyek kiterjedésének 7%-át kitevő rekonstrukcióval helyettesíthető).

A 3150 (természetes eutróf tavak) és 3160 (természetes disztróf tavak) kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása érdekében gondoskodni szükséges a fokozott eutrofizáció és a feltöltődés elleni védelmi intézkedésekről, a természetes vízháztartási viszonyok megőrzéséről, a nyílt vízfelszínű élőhelyrészek területi arányának megőrzéséről.

A jelölő fajok állománynagysága és állományainak területi kiterjedése ne csökkenjen.

A vonalas vízilétesítmények karbantartása során – például félszelvényű kotrások, vagy kotrás helyett hínárkaszálás alkalmazásával, vagy kiszélesített és karbantartás nélkül maradó refúgium-öblök kialakításával, illetve a karbantartás időpontjának megfelelő kiválasztásával - biztosítani szükséges a bennük előforduló jelölő fajok állományainak érdemi mértékű túlélését.

A vonalas vízilétesítmények célnak megfelelő vízkormányzásával – így a vízhiányos időszakokban vízmegőrzéssel - biztosítani szükséges a bennük előforduló jelölő fajok, így a *Bombina orientalis* (vöröshasú unka), *Emys orbicularis* (mocsári teknős), *Misgurnus fossilis* (réti csík), *Umbra krameri* (lápi póc), *Cobitis taenia* (vágó csík), *Rhodeus sericeus* amarus

(szivárványos ökle), *Anisus vorticulus* (apró fillércsiga) állományainak túlélését, továbbá a jelölő vizes élőhelyek természetes vízháztartási viszonyait.

A *Lycaena dispar* (nagy tűzlepke) és a *Maculinea teleius* (vérfű-boglárka) állományainak méretét felmérési időszakonként (hat évenként) legalább 10%-al növelni szükséges, elsősorban az élőhelyeiken folyó természetvédelmi kezelés – kaszálás és legeltetés – javításával, az állományok térbeli kapcsolatainak javításával, az élőhelyek természetes hidrológiai viszonyainak helyreállításával, az alkalmas élőhelyek kiterjedésének növelésével, az élőhelyek elvesztésével fenyegető inváziós növények állományainak visszaszorításával.

A *Misgurnus fossilis* (réti csík) és *Umbra krameri* (lápi póc) állományainak természetvédelmi helyzetét javítani szükséges, elsősorban a vonalas vízilétesítmények nem megfelelő karbantartása és nem megfelelő vízkormányzása miatt bekövetkező állománypusztulások mérséklésével, a tartós felszíni vízborításnak kitett élőhelyek kiterjedésének növelésével, illetve a tartós vízhatás erősségének növelésével, továbbá a vonalas vízilétesítményekben található vízkészletek minőségének javításával.

Az *Emys orbicularis* (mocsári teknős) állományainak természetvédelmi helyzetét javítani szükséges, elsősorban az alkalmas táplálkozó- és tojásrakó helyek mennyiségének növelésével, a tartós felszíni vízborításnak kitett élőhelyek kiterjedésének növelésével, a tartós vízhatás erősségének növelésével, a migrációt akadályozó hatások csökkentésével.

Az *Apium repens* (kúszó zeller) állományát felmérési időszakonként legalább 10%-al növelni szükséges, elsősorban a gyepek konkurrenciájának visszaszorítását, nyíltabb tőzegfelszínek kialakulását eredményező élőhelykezelések – így kézi vegetációgyérintés, szarvasmarha legeltetés –, valamint a természetes vízháztartási viszonyok megőrzése és helyreállítása révén.